

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากรณีในประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006 จึงส่งผลให้ประเทศไทยมีพันธกรณีในการที่จะดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการคุ้มครองและรับรองสิทธิคนพิการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งอนุสัญญาฯ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการยืนยันว่าคนพิการเป็นบุคคลที่ต้องได้รับสิทธิและความเท่าเทียมกันกับสิทธิที่บุคคลที่ไม่พิการได้รับ อันเป็นการสนองต่อแนวความคิดในการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน ไม่อาจใช้การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเนื่องจากว่าเป็นคนพิการ

ดังนั้นในเรื่องการออกกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ.2006 จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพิจารณากฎหมายของประเทศไทยทั้งก่อนที่จะเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาฯ และกฎหมายที่อยู่ระหว่างการร่างนั้น หากเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการ ต้องพิจารณาว่ามีบทบัญญัติในกฎหมายใดหรือไม่ ที่มีลักษณะขัดต่อวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ เพราะการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาดังกล่าว จะส่งผลกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการนั้น ต้องสอดคล้องและตรงตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของอนุสัญญาฯ ดังกล่าวด้วย เพราะก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาฯ นั้นเห็นว่ากฎหมายที่มีลักษณะที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของคนพิการนั้น มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการจำกัดสิทธิในด้าน การให้โอกาสคนพิการเข้ามาที่ส่วนร่วมในสังคม หรือมีลักษณะที่เป็นการใช้ถ้อยคำที่เป็นการเลือกปฏิบัติ และมีการใช้ถ้อยคำที่ทำให้คนพิการเสียโอกาสในหลายๆ ด้าน ซึ่งก็รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพด้วย โดยอาจจะเป็นการที่มีถ้อยคำในกฎหมายที่มีความหมายอย่างกว้าง อันทำให้เกิดการตีความที่ส่งผลกระทบต่อคนพิการได้ หรือในบางกรณี แม้กฎหมายจะไม่มีถ้อยคำที่เป็นการจำกัดสิทธิคนพิการอย่างชัดเจน แต่การใช้ดุลพินิจของผู้ที่มีอำนาจในการใช้กฎหมาย อาจมีอคติต่อคนพิการ ก็ย่อมทำให้คนพิการไม่ได้รับสิทธิตามที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้

แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีกฎหมายที่มีการอนุวัติการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งอนุสัญญาฯ เช่นกัน เช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้มีการกำหนดสิทธิคนพิการมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือสิทธิในความเท่าเทียมกัน การเคารพในสิทธิคนพิการ

นอกจากนี้ ก็ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่เป็นการรับรองสิทธิคนพิการขึ้นมาโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์ตรงตามความประสงค์อย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 อันเป็นตัวอย่างของกฎหมายที่สอดคล้องต่ออนุสัญญาฯ เป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้คนพิการได้รับประโยชน์แห่งกฎหมายที่อนุวัติการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ 2006 ที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำกฎหมายดังกล่าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการในทางปฏิบัติให้ได้ ซึ่งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองและรับรองสิทธิคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนนั้น จะต้องมีความร่วมมือซึ่งกันและกัน และต้องทำงานสอดคล้องกัน ไม่ทำงานที่มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน ประกอบการกับต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการพัฒนาการให้เป็นไปตามความต้องการของคนพิการ และต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการไม่หยุดชะงักและเป็นการสร้างความมั่นใจแก่คนพิการอีกด้วย

ดังนั้น การที่จะทำให้คนพิการได้รับการคุ้มครองและรับรองสิทธิอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นกันก็คือการสร้างทัศนคติที่ดีของคนพิการแก่สังคม คือต้องมีการลบล้างความเชื่อที่มีลักษณะเป็นการดูถูกหรือสงสารคนพิการว่าเป็นคนที่ไร้ค่า ไม่มีประโยชน์ เป็นภาระแก่สังคม หรือไม่มีประโยชน์ในการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เพราะแท้จริงแล้วคนพิการนั้นเป็นบุคคลที่สามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคม สังคมต้องให้โอกาสแก่คนพิการในการเข้ามามีส่วนร่วมทางสังคมด้วย อันเป็นการยืนยันว่าคนพิการก็เป็นบุคคลที่ย่อมได้รับความคุ้มครองและรับรองสิทธิในความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่พิการ

การที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 นั้น ทำให้เกิดการปฏิรูปกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวกับคนพิการอย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความต้องการของคนพิการอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น อันเป็นการส่งผลให้คนพิการได้รับโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในทางสังคมมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ และรวมทั้งการเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา เป็นที่เห็นได้ว่าเมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการแล้ว ประเทศไทยย่อมมีพันธะหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญา โดยในส่วนของ การดำเนินการทางด้านกฎหมายนั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องตรากฎหมายขึ้นใหม่ หรือ

แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายภายในที่มีอยู่ ในทุกลำดับ รวมทั้งการยกเลิกขนบธรรมเนียมและการถือปฏิบัติที่มีลักษณะขัดกับพันธกรณี ให้สอดคล้องกับพันธหน้าที่ของประเทศไทย ที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ ทั้งที่อยู่ในส่วนของกฎหมายสาระบัญญัติ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพบางอาชีพที่ยังมีลักษณะเป็นการกีดกันคนพิการ และกฎหมายวิธีสบัญญัติ เช่น การรับฟังพยานหลักฐานจากผู้ปกครองทางสติปัญญา การจัดให้มีล่ามภาษามือเพื่อช่วยผู้พิการทางการได้ยิน ในการต่อสู้คดี เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยจะต้องทำให้กฎหมายที่มีอยู่สามารถนำมาใช้ได้ ในทางปฏิบัติ กล่าวคือกฎหมายที่มีลักษณะที่เป็นการรับรองและคุ้มครองสิทธิคนพิการนั้นต้องนำมาใช้บังคับให้มีผลได้จริงด้วย เพราะแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการออกกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาแล้วก็ตาม แต่หากไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง ก็ย่อมเป็นการฝ่าฝืนพันธกรณีตามอนุสัญญา ซึ่งอาจนำไปสู่ความรับผิดชอบในทางระหว่างประเทศของไทยได้ จึงขอเสนอให้ประเทศไทยดำเนินมาตรการที่มีลักษณะสอดคล้องกับการเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญา ดังนี้

1. การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ในการติดตามผลการดำเนินการตามอนุสัญญา ทั้งในระดับระหว่างประเทศ และในระดับภายในประเทศ ซึ่งในกรณีของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการนั้น ก็ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องจัดตั้งองค์กรในระดับภายในเพื่อทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครอง ส่งเสริม และติดตามผลการดำเนินการตามอนุสัญญาด้วย โดยเป็นการจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุม สอดส่อง ดูแลการดำเนินการทั้งหลายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยที่เป็นการเสนอให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ โดยให้นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมีคณะกรรมการประสานงานการอนุวัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะเป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงาน ประสานงานเชื่อมโยงกับนายกรัฐมนตรี โดยที่คณะกรรมการดังกล่าวอาจประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชนคนพิการ ทั้งนี้ก็เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าวทำหน้าที่ในการเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุวัติการตามอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิคนพิการออกกฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 และของพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 เพื่อให้มีผลประกาศบังคับใช้โดยเร็ว

2. การส่งเสริมให้มีการจัดทำฐานข้อมูลของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงาน โครงการสาธารณะต่างๆ ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

3. การส่งเสริมการจัดทำวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้ในการพัฒนากฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

4. การเสนอให้มีการตั้งงบประมาณเพื่อมาใช้ในการตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการอนุวัติให้เป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ

5. การส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรของคนพิการประเภทต่างๆ ในระดับจังหวัด และส่งเสริม สนับสนุนให้องค์กรของคนพิการมีความเข้มแข็งอย่างทั่วถึง

6. การจัดให้มีการฝึกอบรมผู้นำคนพิการ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และนายจ้างที่ต้องจ้างแรงงานคนพิการให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ และกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมา จะเป็นที่เห็นได้ว่าอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 นั้น ทำให้คนพิการทั้งหลายได้รับประโยชน์เป็นอย่างมาก สืบเนื่องจากการบัญญัติกฎหมายของภาคีสมาชิกแห่งสนธิสัญญาที่เป็นการอนุวัติการตามอนุสัญญา ทำให้คนพิการได้เข้ามามีบทบาทในทางสังคมมากกว่าแต่ก่อน และเป็นที่ยืนยันในเรื่องความเท่าเทียมกันและความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อันเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของอนุสัญญา

ดังนั้นการที่มีการอนุวัติการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการของประเทศไทยให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ ค.ศ. 2006 นั้น เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน อันถือเป็นแนวคิดทางกฎหมายที่สำคัญ ในการที่จะนำไปสู่การคุ้มครองและรับรองสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง และจะนำไปสู่การพัฒนาสิทธิคนพิการต่อไป